

Dette eurovalg kan tjene som eksempel for en kommende folkeafstemning om Færøernes ændrede stilling til rigsfællesskabet. Vi kan sammenligne de to folkeafstemninger på forskellig vis.

I torsdags oplevede statsministeren den samme følelse af nederlag, som mange har tiltænkt det færøske selvstyres partier, hvis Færøerne får en folkeafstemning med en 4-årig afviklingstid for bloktilskuddet. Den sidste meningsmåling på Færøerne viste blot 25 pct.s støtte for færøsk suverænitet med 4 års tilpasning. Kun de mest opstømte republikanere forventer, at en fjerdedel kan vokse sig til over halvdelen af befolkningen under en oppisket valgstemning.

Vi har ingen udenlandsk støtte bortset fra Islands gode ønsker for færøsk suverænitet. Oppositionen i Lagtinget modsætter sig landsstyrets plan om selvstyre med kort aftrapning af bloktilskuddet.

Statsministeren gentog i sin åbningstale i tirsdags, at regeringen og Folketinget helst ser Færøerne forblive i rigsfællesskabet, men han bøjer sig for den færøske folkevilje, der lægges under økonomisk pres for at sige nej til suverænitet.

Man fristes til at tænke følgende: Når et så lidt dansk flertal på 55 pct. modsatte sig den relativt lille ændring, at Danmark skiftede navn på sin valuta, hvor overvældende ville et færøsk flertal så ikke gå imod et økonomisk jordskælv som fjernelse af en tredjedel af landskassens indtægter på bare 4 år.

Men lad os så bare dreje sammenligningen med den overstående danske og den kommende færøske folkeafstemning. Det danske folk ønskede at holde fast i Danmarks selvstændige valuta til trods for danske og europæiske magthaveres slet skjulte trusler om alverdens ulykker, hvis folket stemte nej til ensretning og integration på pengeområdet.

Det danske nejflertal bør have lært regeringen og det politiske og fagforeningsmæssige magtapparat én ting, nemlig at folkeviljen ikke lader sig true ind på række til en ovenfra dikteret strækmarch. Lad den lærestreg tjene som en formaning til alle parter i de kommende forhandlinger mellem landsstyret og regeringen om Færøernes fremtid. Lad os med Færøerne ikke sætte alt på ét bræt, lad os undgå et knald eller fald for begge parter i den færøske sag, lad os ikke risikere et alt eller intet i en kommende færøsk folkeafstemning.

For den færøske suverænitet er relativt talt ganske anderledes end den danske euroafstem-

ning; den rækker længere tilbage i historien og stikker dybere i færingers bevidsthed på begge sider af ja-/nejskellet. De fleste danskere forventer en ny afstemning om ganske få år om euroen, men ingen forestiller sig en ny afstemning om færøsk suverænitet i overskuelig fremtid, og der står for meget på spil for Færøernes politiske, økonomiske, sociale og kulturelle udvikling til, at vi tåler fortsat kiv om selvstændighedsspørgsmålet.

Vi må få jordlagt denne splittelse med en god aftale, som imødekommer de tre fjerdedele af færingers, som gang på gang har udtrykt ønsket om et mere selvstændigt Færøerne, om ikke efter kun 4 år, så engang i fremtiden.

Regeringen kunne selvfølgelig stædigt holde fast ved at presse landsstyret til en folkeafstemning, der som i 1946 på forhånd var sat op til at sikre et nej til selvstændighed. Det mislykkedes dengang. Men en sådan afstemning ville også denne gang splitte vort folk mere uforsonligt, end den danske euroafstemning har gjort.

Det, vi husker bedst fra valgaftenen, var statsministerens anstrengelser for at holde nej- og ja-siden sammen og på en måde bagatellisere betydningen af nejflertallet. Men resultatet var rystende.

Lagmanden har sagt offentligt, at landsstyret agter ikke som den danske regering i torsdags at springe fra vippen med bind for øjnene uden først at være sikker på, at der i det mindste er vand i bassinet. Er der det, så klarer vi sagtens at svømme. Og så er lagmandens udtalelse gentaget herfra, altså ingen folkeafstemning om færøsk suverænitet, hvis ikke flertallet er sikret på forhånd med en god aftale, og det er også regeringens udfordring, regeringens store mulighed.

Hele tre gange har landsstyret forhandlet med regeringen i sommer med samme oplæg og samme resultat, og det var nok én gang for mange, men så er landsstyrets oprindelige oplæg i hvert fald afprøvet. Vi er presset til at bøje os for regeringens stejle afvisning af en lang og økonomisk forsvarlig overgangsordning på 15 år og er påtvunget en 4-årig nedtrapning, hvis vi skal have suverænitet her og nu. Men dermed har statsministeren i stor grad påvirket det valg, han påstår alene kan træffes af den færøske befolkning.

Men han sagde også i åbningstalen, at uanset hvilken vej den færøske befolkning vælger, vil regeringen arbejde for, at vi i fællesskab finder en ordentlig og værdig løsning, som rækker